

Lubię, gdy kształty na siebie reagują jak żywe organizmy

Fragment rozmowy Aleksandry Czerniawskiej z Anną Panek na temat wystawy „Grundlagen” w Galerii Arsenał w Białymstoku

Aleksandra Czerniawska: Czy możesz powiedzieć, co zobaczymy na Twojej wystawie?

Anna Panek: Wszystko, co tam się znajdzie, będzie dotyczyć malarstwa zaangażowanego w świat zmysłowy i emocjonalny. Będą obrazy na płótnie. Będą powycinane kolorowe kształty, z których ułożę rozsypany obraz we wnętrzu. Może jakieś pojedyncze szkice, pokazujące punkt wyjścia... jakiś początek mojego myślenia o tej wystawie.

Siedzimy teraz u ciebie w domu i wystawa jeszcze nie istnieje. To, co mi pokazałaś, to rysunki w komputerze wykonane w archiCAD-zie?

W autoCAD-zie. To program do rysowania dla architektów i inżynierów.

Jest to więc techniczny rysunek, w którym mamy linie określające kształty. Za komputerem leżą te kształty wycięte z płyty bardzo precyzyjnie i mamy też trochę tych kształtów pomalowanych. Można odnieść wrażenie, że to jest w stu procentach zaprojektowane. Mogłabyś zapakować te kształty w pudełko, przykleić na wierzch rysunek i wysłać ekipie do montażu. Samo by się zrobiło dalej.

Nie do końca tak jest, bo to jednak nie jest projekt. To, co widzisz narysowane w komputerze, to jest szkic pewnej idei. Kiedy pomaluję te kształty i wprowadzę w przestrzeń, one zaczną pracować razem z wnętrzem. W zasadzie bez przestrzeni są martwe. Dodatkowo te formy są budowane w taki sposób, że dają mi bardzo dużo możliwości. Mogłabym tę wystawę ułożyć na kilka lub nawet kilkanaście sposobów. Nie mam zaprojektowanego ostatecznego jej kształtu. Będę decydować dopiero tam na miejscu w Arsenale. Jak wchodzę w przestrzeń, to na nią reaguję, a teraz pracuję w zupełnie innej przestrzeni, dużo mniejszej.

Wystawa ma tytuł „Grundlagen”...

To jest niemiecki tytuł, ale było mi strasznie trudno znaleźć polski odpowiednik tego słowa. Oznacza ono fundament, podstawę, na której

można coś zbudować, podwaliny pod pewną myśl. Bez *Grundlagen* dana idea albo myśl nie mogłaby zaistnieć. To jest podstawa do przeprowadzenia pewnego dowodu, punkt wyjścia do jakiegoś twierdzenia. Nie znalazłam słowa w języku polskim, które byłoby tak pojemne.

Spróbowałam moje malarstwo rozłożyć na części pierwsze. Zaczęłam w obrazach i szkicach widzieć pojedyncze plamy, pojedyncze kształty. Pomyślałam, że ja ciągle maluję o tym samym na różne sposoby. Zaczęłam te kształty obrysowywać, powiększać, wycinać... Postanowiłam pokazać fragmenty tych kształtów, które są bardzo różnorodne: jedne bardziej organiczne, inne bardziej geometryczne. Można je budować na wiele sposobów, układać kolejne napięcia między formami. Lubię, gdy kształty na siebie reaguja jak żywe organizmy. Ułożę je w Białymstoku w taki sposób, aby anektowały przestrzeń, aby ją „dziurawiły” i „rozpychały”. Wtedy cała przestrzeń będzie działała w pewnym sensie jak obraz.

Widzę dwie możliwości interpretowania tego gestu. Po pierwsze może to wyglądać tak, jakbyś spójne obrazy na płótnie rozbijała. One pękają trochę jak lustro.

Tak. Rozbijam je. Te obrazy są jakby procesem szukania kolejnych obrazów. Obraz nie istnieje dla mnie oddzielnie i autonomicznie, tylko jest elementem pewnej narracji. Każdy obraz współtworzy narrację.

Nowe obrazy żerują na starych?

Żerują... czy je dopowiadają, rozgałęziają się w różne strony; prowadzą różne wątki. Czasami udaje mi się w jednym obrazie umieścić wiele elementów, a potem z tego obrazu czerpię, wyciągam i tworzę kolejne. Rozwijam w jednym obrazie kilka wątków, a potem te wątki zapożyczam i tworzę kolejny obraz. Następnie dopowiada się jeszcze jeden wątek i to jest taki ciąg, ale nie jest on bardzo linearny, raczej rozbudowuje się centrycznie.

Druga interpretacja jest taka, że tworzysz alfabet. Kompletujesz sobie zestaw elementów, z których możesz dalej budować, sklejać całości. Wspomniałaś, że tych całości może być kilka.

Tak. Myślałam o tym. Alfabet to jest może jakiś rodzaj uproszczenia, który pozwala zrozumieć mój sposób rozumowania.

Czy może to jest bardziej taki zapis nutowy?

Może właśnie zbuduję tę instalację jak utwór muzyczny. Mam ileś nut, a jak je zestawię, w jakim rytmie i ile ich będzie, jaka będzie tonacja?... To daje wiele możliwości. Czy ten utwór będzie w tonacji molowej, durowej, czy będzie szybki, wolny?...

Porównanie do muzyki ma tę zaletę, że muzyka jest bardziej sensualna i niezapśredniczona przez słowo.

Może jest też bardziej instynktowna. Język pisany posługuje się trochę innymi zasadami. Powstanie obrazu wiąże się często z potrzebą określenia pewnego wrażenia i to mu wystarczy, żeby zaistniał.

Jeszcze jedna rzecz mi się narzuciła. Miałaś w swojej twórczości dość długi okres, kiedy w malowaniu posługiwałaś się drobnym gestem, małymi plamkami czy pociągnięciami. A to, co teraz proponujesz, to większe plamy, spójne, działające kształtem.

To jest inna skala. Stwierdziłam, że tamte obrazy składające się z małych plamek stają się w pewnym sensie nieznośne przez to nagromadzenie. Zaczęłam je więc trochę rozrzedzać i powiększać, chciałam to zrobić, żeby zobaczyć te formy trochę z innej strony. Chodziło mi o to, żeby uniknąć tego strasznego nagromadzenia. Chociaż jak zaczęłam tworzyć te kształty, to znowu nie umiałam przestać. (śmiech)

Dużo ich zrobiłaś...

...i pomyślałam, że mogę tak w nieskończoność kolejne robić. Ale trzeba zatrzymać się w końcu...

Te nowe kształty bywają dowcipne.

Nie jestem w stanie przeżyć życia bez poczucia humoru. Malarstwo jest bardzo pojemne. Znajdzie się tam miejsce i na dowcip, i na ironię. Często korzystam z tych kategorii.

Cała rozmowa zostanie opublikowana w katalogu z wystawy